

Список використаних джерел:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи»: Наказ Міністерства фінансів України 18.10.1999 № 242 [Електронний ресурс] // Міністерство фінансів України. – 1999. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99#Text>
2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 38 «Нематеріальні активи» [Електронний ресурс] // Рада з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. – 2012. – https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_050#Text
3. Галькевич А. Гудвіл при придбанні та об'єднанні підприємств: сутність, оцінка і розкриття в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності / Алла Галькевич // Бухгалтерський облік і аудит. – 2012. – №3. – С. 25–33.
4. Дядюн О. О. Підходи до перевірки та відображення інтелектуального капіталу в податковому обліку / О. О. Дядюн // Аудиторська діяльність: організаційно-методичні аспекти податкового аудиту: Збірник доповідей науково-практичного семінару / [за ред. Н. М. Проскуріної]. – Запоріжжя: Друкарський салон «Сім Сору». – С. 10–20.
5. Просвірина И. И. Интеллектуальный капитал: новый взгляд на нематериальные активы // Финансовый менеджмент. – 2016. – №4.
6. Уманців Г. Облікова інтерпретація інтелектуального капіталу в контексті становлення інформаційної економіки // Бухгалтерський облік і аудит. – 2018. – №9. – С. 9–15.

ОПТИМІЗАЦІЯ ВИТРАТ В КОНТЕКСТІ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Єдинак Т. С., канд. наук з держ. упр., доцент кафедри обліку, аудиту, аналізу і оподаткування, Карнаух А. М., магістр, Університет митної справи та фінансів, м. Дніпро, Україна

Витрати – важлива економічна категорія, що впливає на рентабельність підприємства та результати його діяльності. Це основний фактор, оптимальний рівень якого сприяє підвищенню прибутковості підприємства та успішному його функціонуванню.

Витрати з'являються під час придбання організацією товарів (довгострокових активів, сировини, матеріалів, товарів для перепродажу тощо) і послуг сторонніх організацій (транспортні послуги, послуги технологічних сервісів, водопостачання, електропостачання тощо), а також при розрахунках з працівниками підприємства з оплати праці, з бюджетом за податками та платежами, іншими зобов'язаннями. Виникнення витрат супроводжується виплатою грошових коштів, погашенням кредиторської заборгованості, зростанням боргових зобов'язань, тощо.

Витрати підприємства не є сталою величиною, оскільки, змінюються тарифи на комунальні послуги, вартість сировини і матеріалів, різні послуги зв'язку, транспортування і т.п. Всі витрати відрізняються різним ступенем впливу на фінансовий результат діяльності підприємства в цілому, а також на розмір тих чи інших видів наступних витрат.

Управління витратами – це система цілеспрямованого впливу на структуру, склад і поведінку витрат та їх чинники на всіх етапах формування й

розподілу витрат, що ґрунтується на використанні економічних законів для підвищення ефективності діяльності підприємства на базі оптимізації рівня витрат, забезпечення його конкурентоспроможності на ринку та досягнення стратегічної мети й поточних завдань його розвитку.

Оптимізація витрат є одним з основних ефективних інструментів розвитком підприємства. Кожне підприємство постійно намагається знайти методи і способи оптимізації своїх витрат. Для цього розробляються і вводяться в дію певні заходи, спрямовані на їх зниження.

Зокрема, можна виділити декілька заходів підприємства для оптимізації витрат:

- планування витрат. Необхідно заздалегідь планувати статті витрат підприємства, з поділом на періоди. Розумний підхід до планування витрат дає можливість підприємству одержати заплановані результати по отриманню прибутку;

- контроль та аналіз. Керівник повинен мати всю необхідну інформацію про діяльність свого підприємства. Можливість контролювати витрати з'являється з моменту, коли вони починають плануватись. На підприємстві створюється відділ по скороченню витрат, який займається вивченням факторів, які впливають на формування витрат, а також можливих причин непродуктивного часу. Потім відбувається аналіз, після якого співробітники розробляють програму щодо оптимізації і зниження витрат;

- організація. Визначення місць формування витрат і центрів відповідальності з метою відслідковування причин перевитрат або економії та виявлення відповідальних за це осіб.

На кожному етапі слід розуміти, наскільки продуктивні поточні витрати, чи працює кожна вкладена в основну і допоміжну діяльність гривня на створення прибутку.

Якісне управління витратами на підприємстві неможливе без ретельного їх аналізу. Аналіз передбачає порівняння запланованих і фактичних витрат з виявленням відхилень і прийняття заходів для їх усунення. Для контролю за витратами підприємству необхідно впроваджувати систему управління, яка буде вживати заходів по оптимізації їх структури.

Метою будь-якої оптимізації є, в першу чергу, підвищення ефективності роботи підприємства, а не просто зниження витрат. Поняття «ефективність витрат» невід'ємне від їх рентабельності. Для підготовки заходів по скороченню необхідно зрозуміти, яким чином формуються витрати по кожному напрямку, як функціонують бізнес-процеси і яких методів слід дотримуватись для зниження витрат. Для цього необхідно скласти плани заходів щодо скорочення витрат. У ці плани доцільно включати статті витрат, які необхідно знизити:

- скорочення витрат, яке пов'язане з поліпшенням трьох напрямків діяльності підприємства: інвестиції, закупівлі, виробничі процеси (наприклад, перегляд порядку роботи з покупцями і замовниками в разі прострочення платежів). Всі ці три ланки утворюють найбільшу частку витрат підприємства.

Тому знижувати їх необхідно поступово, щоб зменшити ступінь впливу на прибуток підприємства;

- перегляд договорів з постачальниками. Потрібно шукати такі компанії, які можуть запропонувати більш вигідні ціни на сировину і матеріали, а також ті, що можуть надати відстрочки за платежами;

- зниження кількості накладних витрат (витрати на електроенергію, транспорт, опалення тощо). Витрати на електроенергію можуть бути скорочені при їх належному контролі (наприклад, слід обмежувати освітлення приміщення в темну пору доби, якщо це не заважає виробничому процесу; також можна перейти на більш економічне устаткування). Що стосується витрат на транспорт, то слід скоротити кількість службових машин, більш ретельно стежити за витрачанням палива;

- посилений контроль над витратами, зокрема за валютними операціями та операціями з цінними паперами, вдосконалення механізму нарахування пені та штрафних санкцій, контроль дебіторської заборгованості.

Сучасні заходи оптимізації витрат мають бути гнучкими, простими у використанні, надавати в оперативному порядку необхідну для прийняття управлінських рішень інформацію.

Як висновок, слід зауважити, що оптимізація витрат є головним елементом управління витратами, це ціла самостійна система, ефективність роботи якої залежить від економічного та раціонального використання наявних ресурсів. Зменшення та оптимізація витрат завжди буде залишатися актуальною проблемою на будь-якому підприємстві. Раціонально функціонуюча система управління витратами, в результаті роботи якої приймаються рішення, спрямована на підвищення ефективності виробничо-господарської діяльності, здобуття конкурентних переваг та підвищення прибутковості підприємства й сприятиме його успішності та процвітанню.

Список використаних джерел:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» Наказ № 318 від 31.12.99 зі змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00> (дата звернення: 25.10.2020).

2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України № 996–XIV від 16.07.1999 р. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>. (дата звернення 22.10.2020).